

Hvad er EU?

UNDERVISNINGS-
HÆFTE TIL
8. OG 9. KLASSE

EU-samarbejdet breder sig over mange forskellige emner - her har du nogle eksempler.

DET INDRE MARKED

Konkurrence er EU's middel til at gøre lande rigere.

FRI BEVÆGELIGHED

Håndværkeren, studenten, pensionisten og alle vi andre kan frit arbejde eller bo i hele EU.

MILJØPOLITIK

Der er fælles grænser for, hvor meget vi må forurene luft, vand og klima.

FORBRUGERPOLITIK

EU bestemmer, hvilke tilsætningsstoffer der må komme i mad, og hvad garantien er på dit TV.

POLITISAMARBEJDE

Den fælles politienhed, Europol, skal hjælpe landene med at fange banditter og terrorister.

FAMILIERET

EU-regler sikrer, at en skilsmisse i et land også gælder i et andet land.

FLYGTNINGEPOLITIK

EU har fælles regler for, hvordan landene skal behandle flygtninge.

FISKERI

Konkurrence mellem fiskerne i EU kan tømme havene for fisk. EU fastsætter kvoter for fiskeriet.

EUROPA-KOMMISSIONEN

Europa-Kommissionen kan foreslå EU-love, som skal gælde i hele EU. Kommissionen består af en kommissær fra hvert medlemsland.

Kommissærerne må ikke handle på ordre fra deres hjemlande.

Europa-Kommissionen arbejder for EU's fælles interesser og overvåger, at medlemslandene overholder EU's love.

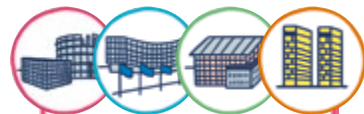
Europa-Kommissionen:

- 27 medlemmer
- Arbejder for EU's fælles interesser, og ikke kun for det land, de kommer fra
- Kommissionen stiller forslag til EU-love om de emner, som er en del af EU-samarbejdet.

KORT FORTALT

EU påvirker stort og småt i vores hverdag. Det oprindelige formål er fyldt af flotte formuleringer om fred.

SLÅ FLAPPERNE UD

Læs om EU's institutioner på omslagets flapper.

MINISTERRÅDET

Medlemslandenes ministre mødes i Ministerrådet. De ændrer, vedtager eller afviser forslag fra Europa-Kommissionen. Sammen med Europa-Parlamentet er Ministerrådet EU's lovgivende magt.

Medlemmerne skifter fra sag til sag. Hvis ministre skal vedtage fælles miljøregler, deltager den danske miljøminister. Handler mødet om fiskekvoter, er den danske fiskeriminister med.

Et forslag er vedtaget, når 55 % af EU-landene er enige, og de tilsammen repræsenterer 65% af EU's borgere.

Ministerrådet (også kaldt for Rådet)

- 27 ministre repræsenterer hver sit land
- Arbejder for landenes forskellige interesser
- Store lande har flere stemmer end små lande.

Energidrikke er ikke for børn. De er usunde og var tidligere forbudte herhjemme. Men EU krævede, at Danmark gav butikkerne lov at sælge det koffeinholdige sukkervand.

Din hverdag

Når du køber slik til en filmaften, har EU været med til at bestemme, hvilke tilsætningsstoffer der må være i din slikblanding. Hvis I ser en europæisk film, er den måske støttet med penge fra EU. Og skulle filmen være kedelig, har EU sørget for, at I kan holde jer vågne med usunde energidrikke fyldt med koffein.

EU-samarbejdet påvirker stort og småt i din dagligdag. EU er med til at bestemme, hvor meget du skal betale for dine sneakers, og hvor gammel du skal være for at sælge kanelnegle hos bageren. Men EU bestemmer også, hvor meget fabrikker må forurene, og hvordan websites må bruge data om dig.

Dette hæfte giver dig et lynkursus i, hvad EU handler om, og hvordan samarbejdet mellem næsten 30 lande i Europa har udviklet sig.

Kernen i EU-samarbejdet er handel mellem EU's medlemslande. Når varer og mennesker frit kan bevæge sig på tværs af grænser, bliver landene tvunget til at tage stilling til nye spørgsmål: Hvilke krav skal der være til varerne? Hvordan bliver vi på tværs af landene enige om kravene? Og hvad sker der, hvis kravene går os imod?

Svarene finder du i hæftet, som også giver dig et hurtigt overblik over EU's institutioner og over, hvordan en EU-lov bliver til.

EU's historie

Det var hverken energidrikke eller kanelnegle, Frankrigs udenrigsminister havde i tankerne den 9. maj 1950. Han drømte derimod om fred i Europa, som stadig var mærket af to verdenskrige tæt på hinanden. Derfor sendte han en særlig invitation til ærkefjenden Tyskland, som Frankrig havde kæmpet imod i både første og anden verdenskrig.

Frankrigs udenrigsminister foreslog, at Tyskland og Frankrig skulle oprette en fælles organisation og lade den kontrollere landenes produktion af kul og stål. Organisationen skulle forhindre, at Tyskland og Frankrig brugte deres kul og stål til at producere våben, som de kunne bruge imod hinanden.

Både Tyskland og Frankrig var trætte af krig, men begge lande vidste, at gamle aggressioner hurtigt kunne blive vakt til live. Derfor ville de prøve noget nyt. Resultatet blev, at Tyskland og Frankrig sammen med fire andre lande dannede Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab. Det blev forløberen for EU.

Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab skulle ikke kun overvåge, hvor meget kul og stål de enkelte lande producerede. Den skulle også oprette et fælles marked, hvor landene kunne handle med de to råstoffer. Man ville binde landene økonomisk sammen, så gamle fjender fik fælles interesser. De skulle samarbejde i stedet for at gå i krig med hinanden.

Tankerne om fred dominerede ikke debatten, da Danmark senere meldte sig ind i EU. Vi diskuterede først og fremmest dansk eksport og mulighederne for at købe billigere varer fra udlandet.

EU

EU er en forkortelse for Den Europæiske Union. EU hed tidligere EF eller De Europæiske Fællesskaber.

EUROPADAG

Hvorfor kører mange busser hvert år rundt med EU-flaget den 9. maj? EU-landene har udpeget dagen til Europadag.

DEN HØJE MYNDIGHED

Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab blev ledet af Den Høje Myndighed, som kunne bestemme prisen på kul og stål.

Landene vil have et stort fælles marked

KORT FORTALT

EU vil have virksomheder til at konkurrere mod hinanden. Det skal gøre os alle rigere.

Ingen lande har endnu fundet en smutvej til rigdom. Men EU-landene regner med, at de kan blive rigere ved at handle med hinanden i stedet for at forhindre hinandens varer i at komme ind over grænsen.

Derfor har de sagt farvel til told på varer, der bliver handlet mellem EU-landene, og goddag til konkurrence og fælles regler, som gør det nemmere at sælge varerne i flere lande. Der er kun told på varer, som kommer fra lande uden for EU.

Et stort indre marked, hvor EU-landene kan handle med hinanden, er kernen i EU-samar-

bejdet. Det er også den vigtigste årsag til, at Danmark meldte sig ind i EU.

På det indre marked konkurrerer virksomhederne om at producere varer til de 450 millioner indbyggere, som bor i EU.

Konkurrencen tvinger virksomhederne til at blive mere effektive, så de kan producere billigere varer eller finde på nye og bedre produkter. Det skal skabe vækst og gøre EU-landene rigere.

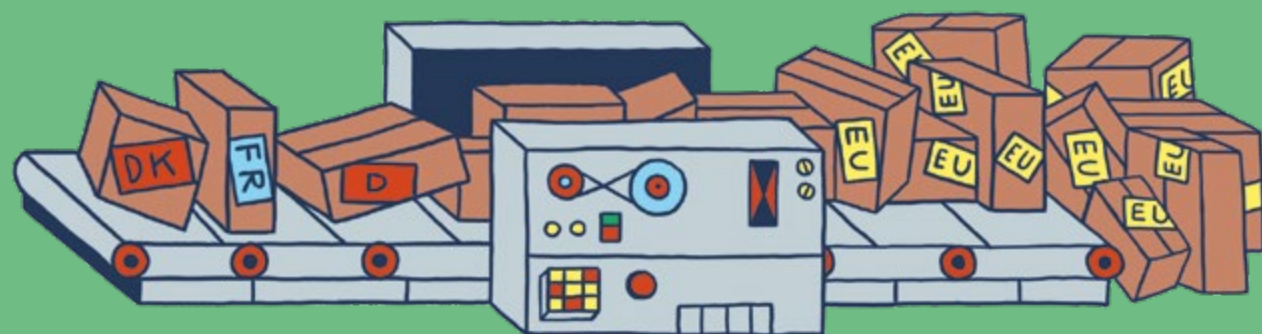
Konkurrence skal gøre varer billigere

Hvis du løfter blikket fra denne tekst og finder nærmeste stikkontakt, vil du sikkert se en stikkontakt, som ser særlig dansk ud. I EU kan en vare, som bliver solgt i et medlemsland, også sælges i et andet medlemsland. Det gælder bare ikke stikkontakter.

Danmark har nogle helt særlige krav til stikkontakter. De særlige danske krav gør det mindre attraktivt for et nyt firma at komme ind på det danske marked, fordi det er dyrt at producere stikkontakter, som firmaet kun kan sælge i Danmark.

Når der er fælles regler og standarder, kan firmaer bedre konkurrere mod hinanden og sælge den samme vare i flere lande.

Danmark har de seneste år ændret sine sikkerhedskrav til stikkontakter for at få mere konkurrence. Det skal give stordriftsfordele og lavere priser – også på stikkontakter.

Tab og vind

Dine jeans er nok syet i Kina eller et andet land, hvor lønnen er lav. Men for 60 år siden var hvert andet stykke tøj, som blev solgt herhjemme, syet i Danmark. En nederdel eller et par bukser var meget dyrere at producere i Danmark, bl.a. fordi den danske syerske fik mere i løn end syersken i f.eks. Sydeuropa. Alligevel kunne butikkerne sælge det danske tøj billigere, fordi der var told på tøj, som blev importeret fra andre lande.

Danmark lagde told på tøj fra udlandet for at beskytte danske virksomheder og beholde danske arbejdspladser, også selv om virksomhederne var mindre effektive end virksomheder i andre lande. Da Danmark senere fjernede tolden, måtte mange danske virksomheder lukke, fordi de ikke kunne klare konkurrencen fra udlandet. Mange syersker mistede deres arbejde, men det var alligevel en god forretning for Danmark at byde konkurrencen fra andre lande velkommen.

Danskerne sparede nemlig penge, når de købte den billigere nederdel, som var produceret i udlandet. Resten af pengene kunne de

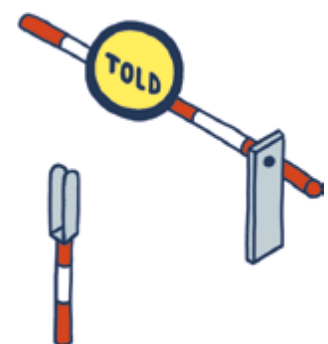
så bruge på at købe andre varer. Syerskerne i Sydeuropa var også glade, for de kunne beholde deres arbejde. Og så fik de måske råd til at købe varer fra udlandet – f.eks. fra Danmark.

Øget konkurrence tvinger et land til at producere mere effektivt eller finde på nye produkter, som andre ikke bare kan lave billigere. Symaskiner er billige at anskaffe og kræver ikke en lang uddannelse at betjene. Så længe det stadig kræver to hænder at sy et par bukser, vil de derfor i sidste ende blive syet af den syerske, som skal have mindst i løn.

I dag tjener store danske tøjfirmaer stadig penge på at producere moderigtige nederdele og bukser, men de får syet tøjet i lande, hvor syersker ikke skal have så meget i løn. Firmaerne i Danmark ansætter derfor ikke længere syersker, men designere, trendspottere og logistikingeniører.

DET INDRE MARKED

EU's medlemslande danner tilsammen EU's indre marked. Her kan varer handles frit, og mennesker må rejse og bo, hvor de vil.

TOLD

Told er en ekstrapris – en afgift – som lande lægger på varer, der bliver importeret fra andre lande. I EU er der kun told på varer, som kommer fra lande uden for EU.

De fleste sneakers er f.eks. produceret i lande uden for EU, så dem er der told på. Derfor kommer du til at betale næsten 20 % ekstra for skoene.

Forurening og fødevarer krydser også grænser

KORT FORTALT

Fri konkurrence skal gøre lande rigere, men vi risikerer et ræs mod bunden, hvis virksomheder må skade mennesker og naturen.

Kanelgifter, cup noodles eller gummistøvler ... Mange af de varer, som du (eller dine forældre) slæber hjem fra supermarkedet, er produceret i et andet EU-land. For hvert produkt har en virksomhed vundet en konkurrence om pladsen i jeres indkøbskurv. Konkurrencen skal gøre EU's lande rigere, men naturen og mennesker kan blive tabere, hvis virksomheder må producere uden at tage hensyn til miljøet.

Virksomheder kunne sænke prisen på cup noodles og få nudelsuppen til at smage endnu vildere, hvis de frit måtte opfinde nye smagsforstærkere og farvestoffer. Men hvad nu, hvis du kunne blive syg af at spise den?

De kunne også producere gummistøvler endnu billigere, hvis virksomhederne måtte

blæse på miljøet og sende forurenede røg op af høje skorstene. Skal virksomhederne derimod rense røgen, før de sender den videre til nabolandet, bliver gummistøvlerne dyrere. Og hvis ikke fabrikken i nabolandet gør det samme, er det svært at konkurrere på lige vilkår.

EU laver derfor fælles regler for at forhindre, at virksomhedernes konkurrence ødelægger naturen og mennesker. Reglerne sørger også for, at virksomheder i alle medlemslande bliver behandlet ens. Det ville være unfair konkurrence, hvis producenter i et EU-land blev underlagt strengere krav end producenter i et andet EU-land. EU har derfor vedtaget fælles regler på en række områder - f.eks. om miljø, arbejdsforhold og fødevarer.

EU har fælles regler om f.eks., hvor meget virksomheder må forurene, og hvad de må putte i maden.

Kogalskab får EU til at stramme regler

Hvornår har du sidst sat tænderne i en burger? Oksekød er populært, men for 20 år siden blev mennesker i Storbritannien syge, og nogle døde efter at have spist kød fra køer med kogalskab.

Køer kan få kogalskab ved at spise kød- og benmel, som er lavet af døde dyr med den frygtede sygdom. Foder med kød- og benmel var billigt, og derfor fyldte mange landmænd det i køernes fodertrug.

Myndighederne i Storbritannien slog over 4 millioner køer ihjel for at forhindre smitten i at sprede sig, og tv-billeder gik verden rundt af store bunker døde kreaturer, som blev brændt af. Samtidig strammede EU reglerne for, hvad man må fodre dyr med, og hvordan foderet

bliver lavet. EU ville forhindre, at flere folk blev syge og sørge for, at folk fortsat havde tillid til, at de trygt kunne spise oksekød.

Høns må ikke få madrester

EU's fælles foderregler forbyder virksomheder at lave døde køer om til dyrefoder. Men reglerne betyder faktisk også, at vi ikke må fodre høns i baghaven med køkkenaffald.

EU er bekymret for, at hønsene kan blive smittet med sygdomme, som overføres fra andre dyr - så hønsene f.eks. får kogalskab, hvis de spiser madrester, der kommer fra en gal ko.

Det er altid en politisk diskussion, hvor strikse reglerne skal være. Nogle synes, reglerne går for vidt, mens andre finder dem helt i orden.

Uanset, hvad man mener, så gælder fælles regler for alle.

Borgere og banditter krydser også grænser

KORT FORTALT

Når både borgere og banditter krydser grænser, giver det nye udfordringer for EU-landene.

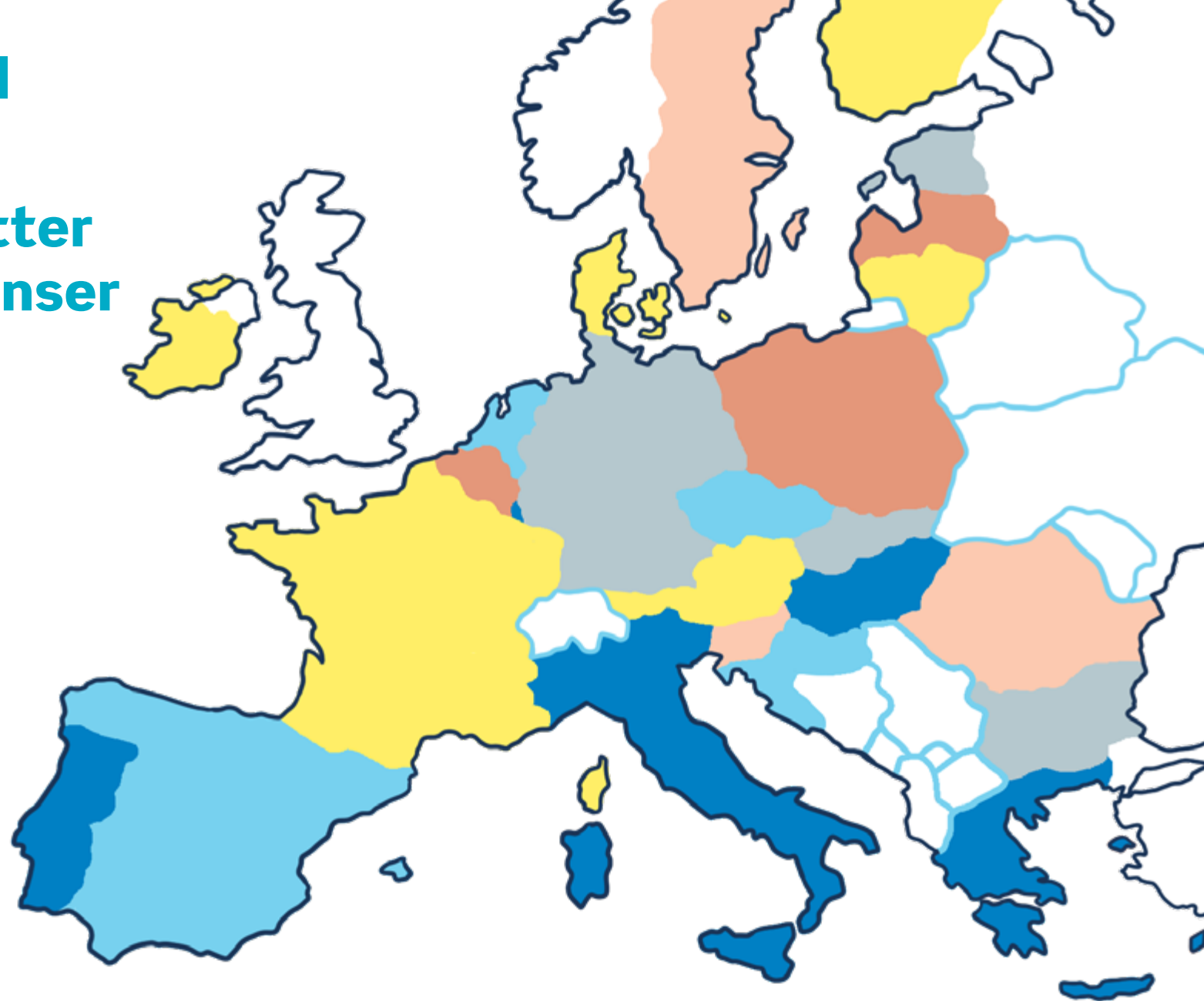
EU-BORGER

Du er EU-borger, hvis du er statsborger i Danmark eller i et af de andre EU-lande. Det kaldes også en unionsborger.

Det er ikke kun varer, som frit kan krydse grænser. Faktisk har du som EU-borger ret til at bo, arbejde og studere i alle andre EU-lande. Retten er helt grundlæggende for EU-samarbejdet, og det giver EU-landene både fordele og nye udfordringer.

Alle EU-borgere skal behandles ens. Det er en af de grundlæggende regler i EU. Børn fra andre EU-lande, som bor i Danmark, har derfor ret til at gå i skole og komme til læge her i landet. De må også tage en uddannelse.

Hvis du selv en dag rejser til et andet EU-land, får du også de samme rettigheder og pligter som de øvrige indbyggere i landet. EU laver derfor fælles regler på en række områder.

DANSKE FORBEHOLD

Danske dommere bruger ikke de fælles EU-regler for børne-bortførelser. Vi betaler heller ikke med euro i Danmark, og danske soldater tager ikke med, hvis EU sender soldater ud på militære opgaver.

Danmark har sagt nej til en fælles mønt, et fælles forsvar og de fælles EU-regler for retspolitikken – f.eks. fælles skilsmisseregler, politisamarbejde og asylpolitik.

Danmark har aftalt med de andre lande, at vi står uden for EU-samarbejdet på de områder.

EU laver regler for far, mor og børn

Cirka hvert andet ægtepar i Danmark bliver skilt. Det rejser spørgsmål som, hvem der skal have bilen, og hvornår børnene skal være hos far og hos mor? Den slags kan løses. Hvis de voksne ikke i fællesskab kan finde løsninger, har vi love og domstole til at bestemme det.

Men når far og mor kommer fra forskellige lande med forskellige love, bliver det vanskeligere at finde en løsning. I nogle tilfælde siger reglerne i det ene land, at børnene skal bo hos far, mens reglerne i det andet land siger, at de skal bo hos mor.

EU-landene er derfor blevet enige om, i hvilke situationer en sag skal afgøres efter reglerne i det ene eller det andet land – f.eks. hvem der skal have bilen, og hvem der skal have børnene. Danmarks retsforbehold betyder dog, at vi ikke deltager her.

Kriminelle krydser også grænser

Som EU-borger kan du frit rejse mellem landene i Europa. 32 millioner biler, busser, varevogne og lastbiler krydser hvert år Danmarks grænser. Det svarer til 89.000 køretøjer hver eneste dag.

Men EU's indre marked og den frie bevægelighed har også en skyggeside. Kriminelle bander smugler f.eks. narkotika, ulovlige våben, tyvekoster og mennesker rundt i Europa, hvor EU's indbyggere hvert år bruger knap 180 mia. kr. på narkotika.

EU-landene har derfor oprettet Europol, som skal koordinere landenes indsats for at sætte forbrydere og terrorister bag lås og slå. Landene har også vedtaget regler for, hvor længe man kan komme i fængsel for at smugle narko. Danmark står uden for dele af EU's politisamarbejde, men har fået en sær aftale, så dansk politi kan få hjælp fra Europol.

Tovtrækning og kompromiser

KORT FORTALT

Europa-Kommissionen foreslår EU-love, som Ministerrådet og Europa-Parlamentet diskuterer. En EU-lov er vedtaget, hvis både Ministerrådet og Europa-Parlamentet kan blive enige om den.

EU'S LOVE

EU's love kaldes for direktiver og forordninger, og dem skal medlemslandene rette sig efter.

SLÅ FLAPPERNE UD OG LÆS OM EU'S INSTITUTIONER

Om et par år er du gammel nok til at køre bil. Til den tid er de første selvkørende biler sikkert også sluppet fri på vejene i Danmark. Man regner med, at en helt selvkørende autopilot er almindelig i nye biler inden 2030.

Hvis biler til den tid kan køre fejlfrit, vil der måske kun ske trafikdrab, når mennesker insisterer på selv at styre bilen. Og den dag melder spørgsmålet sig: Skal man helt forbyde mennesker at køre bil, hvis robotter på autopilot kan køre uden uheld?

Ingen ved, om et forbud overhovedet kommer på tale, men hvis det en dag skulle ende på

dagsordenen i EU, ville det ske på denne måde:

Europa-Kommissionen stiller et forslag om at forbyde biler, som mennesker kan styre, og sender det til Ministerrådet og Europa-Parlamentet. De to institutioner skal begge støtte forslaget, før det kan vedtages.

EU's lovgivningsproces skal sikre, at mange forskellige synspunkter bliver tilgodeset, og at landene finder viljen til at indgå kompromiser.

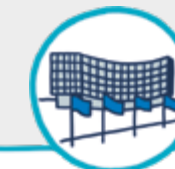
Folketinget godkender Danmarks EU-politik

Før en dansk minister kan tage til Bruxelles og forhandle på Danmarks vegne i EU's Ministerråd, skal ministeren en tur forbi Folketinget. Folketinget bestemmer nemlig, hvilke EU-forslag Danmark kan støtte, og hvilke forslag Danmark skal stemme imod.

Ministeren skal have et forhandlingsmandat af Folketingets Europaudvalg. Ministeren sikrer sig her, at Folketinget ikke er imod de aftaler, ministeren indgår med de andre landes ministre. På den måde får Folketinget indflydelse på de love, der bliver vedtaget i EU.

ET TÆNKT EKSEMPEL

Sådan lovgiver EU

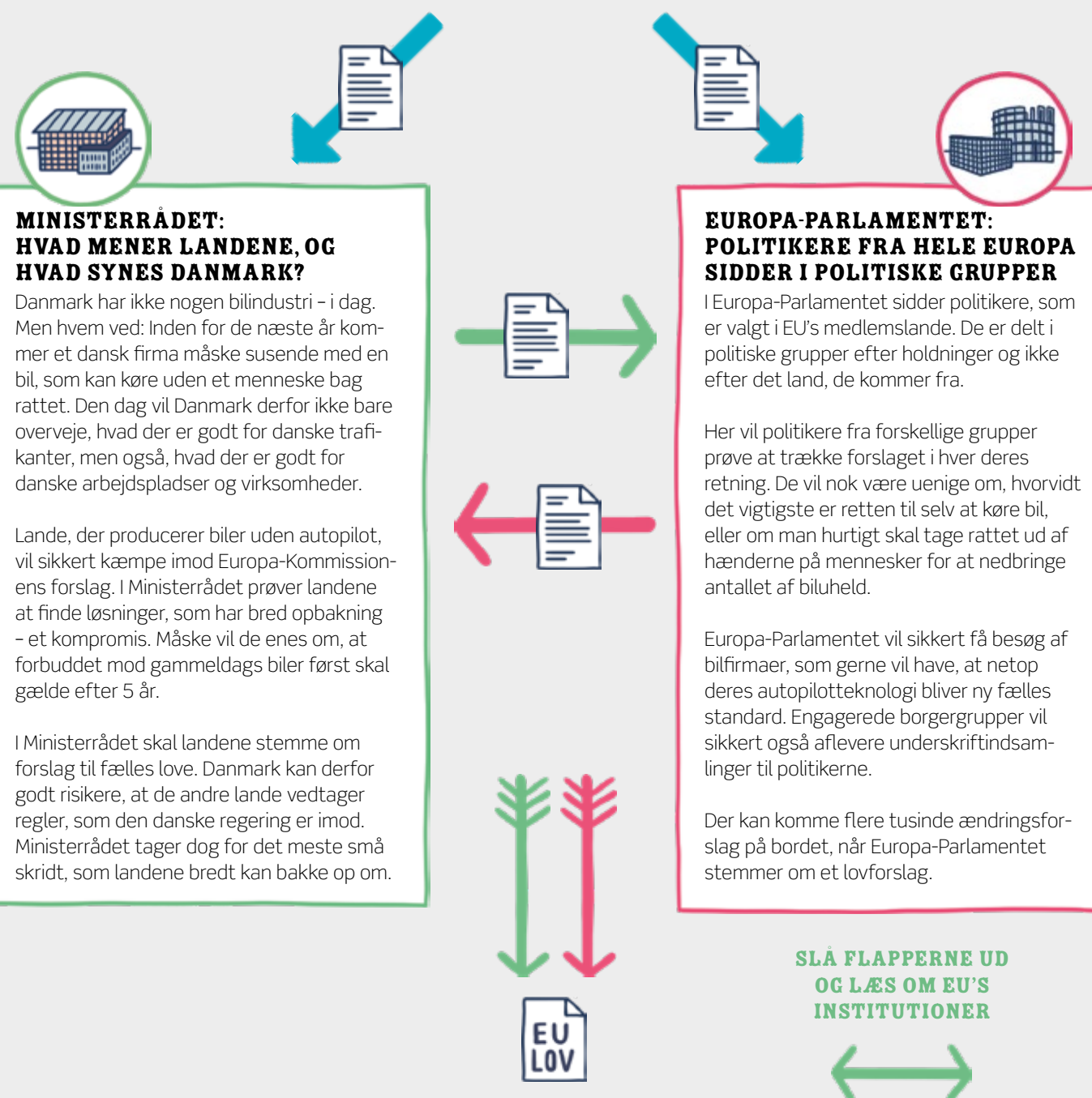

EUROPA-KOMMISSIONEN: FORBUD MOD AT SÆLGE BILER, SOM KAN STYRES AF MENNESKER

Den dag, de fleste biler kører fuldt automatisk, kan det være, at Europa-Kommissionen ønsker at hæve trafikikkerheden yderligere ved helt at forbyde biler, som mennesker kan køre.

Europa-Kommissionen vil først skrive et forslag til en EU-lov, som forbyder biler, der kan køres af mennesker. Bagefter sender Kommissionen forslaget til alle medlemslande og til Europa-Parlamentet.

Før EU kan vedtage nye love, skal politikerne i Europa-Parlamentet blive enige med landenes regeringer, som mødes i Ministerrådet.

Landene kan få bøder for at bryde fælles regler

KORT FORTALT

Europa-Kommissionen holder øje med, at EU's regler bliver overholdt. Lande, som ikke følger reglerne, kan blive idømt bøder ved EU-Domstolen.

Landene i EU har besluttet, hvilke problemer de vil løse i fællesskab, og hvordan de vil gøre det. Alligevel er der mange eksempler på, at landene ikke overholder de fælles regler. I mange tilfælde skyldes det, at et land har glemt eller misforstået reglerne. Men andre gange bliver reglerne bevidst ikke fulgt, fordi et land f.eks. vil beskytte sine virksomheder:

Irland lancerede en kampagne, som skulle få folk til at købe irske produkter i stedet for udenlandske. Men den gik ikke, for det strider imod reglerne om fri handel på det indre marked.

Tyskland forbød salg af fransk kirsebærlikør. Den tyske regering påstod, at flere ville blive afhængige af alkohol, selv om den franske likør indeholdt mindre alkohol end almindelig tysk likør.

Franske landmænd blokerede motorveje og angreb lastbiler, som kom med jordbær fra Spanien. Landmændene ville sælge deres jordbær i fred uden konkurrence udefra. Franske politimænd beskyttede ikke de spanske lastbilchauffører, men så i stedet den anden vej.

I alle tre tilfælde blev landene dømt for at overtræde EU's regler.

Europa-Kommissionen holder øje med landene. Den skal sørge for, at både små og store lande følger de fælles love. Mener Europa-Kommissionen, at et land overtræder lovene, sender den et venligt brev – eller flere. Hvis det ikke er nok med breve, lægger Kommissionen sag an ved EU-Domstolen.

Landene skal følge EU-Domstolens domme. Hvis et land ikke gør det, bliver det idømt bøder.

Danskvand på danske flasker

I mange år var det forbudt at sælge sodavand og øl på dåse i Danmark, og bryggerier måtte kun sælge øl i danske pantflasker. Det gjaldt også udenlandske bryggerier, som blev tvunget til at hælde deres øl på danske flasker.

Danmark sagde, at dåseforbuddet beskyttede miljøet, fordi dåser ikke kunne genbruges, og at ordningen med særlige danske pantflasker fik folk til at returnere flaskerne i stedet for at smide dem i parken. Men den dag det blev muligt at omsmelte og genbruge dåser, havde Danmark svært ved at forsvare, hvorfor dåser skulle være forbudt.

Europa-Kommissionen trak Danmark for EU-Domstolen. Før der faldt dom, droppede den danske regering dåseforbuddet. Den lavede også den nuværende ordning med små pantmærker på alle flasker og dåser, der bliver solgt i Danmark.

Danmark holdt udenlandske firmaer ude

Storebæltsbroen er Danmarks største bro og 100 meter højere end Himmelbjerget. Prisen for at bygge den var også høj, omkring 38 mia. kr.

Folketinget besluttede, at broen skulle opføres med dansk arbejdskraft og danske materialer, så de mange gode penge kunne blive i landet. Så ville man både få en ny bro og en masse danske arbejdspladser.

To firmaer fra England og Frankrig ville også gerne bygge broen og mente, at de kunne gøre det billigere end de danske firmaer. Men det fik de ikke lov til, for Danmark afviste deres bud, fordi firmaerne kom fra udlandet. Det må man ikke, når man er med i EU, og EU-Domstolen dømte Danmark til at betale erstatning til de to firmaer.

EU har magt til at bestemme på udvalgte områder

KORT FORTALT

EU kan kun lave love på områder, som landene har givet EU magt til at bestemme over. Slå flapperne ud, og se på omslaget, hvad EU bestemmer.

SUVERÆNITET

EU-landene har overladt en del af deres lovgivende magt til EU. Det betyder, at EU's love gælder direkte i Danmark og i de andre lande. Man siger, at landene har overladt en del af deres suverænitet til EU.

Du skal være 13 år, før du må gå med reklamer, sælge kanelsnegle hos bageren eller have et andet job. Landene i EU er blevet enige om fælles regler for, hvornår børn må begynde at arbejde i deres fritid.

Til gengæld ser landene forskelligt på, om din mor og far må stikke dig en lussing, hvis du er fræk. Det er ulovligt i Danmark, men tilladt i nogle af de andre EU-lande. Spurgte man alle EU's børn, vil det sikkert være forbudt for forældre at slå. Men det er ikke børnene, der bestemmer i EU, og det er ikke EU, der bestemmer den slags.

EU kan vedtage regler, som beskytter børn på arbejdsmarkedet, men EU kan ikke lovgive om børneopdragelse. EU kan nemlig kun lave fælles regler på de områder, hvor landene har givet EU magt til at bestemme.

Landene har aftalt, hvad EU må lovgive om, og har skrevet det ind i EU's traktater. Traktaterne beskriver grundlaget for EU-samarbejdet – altså, hvad EU må, og hvordan EU skal fungere.

Hver gang EU-samarbejdet skal ændres, skal det godkendes hjemme i medlemslandene.

Danmark har holdt folkeafstemninger om alle ændringer af EU-samarbejdet, hvor EU har fået magt til at lovgive på nye områder. Vi har tradition for, at folket skal godkende den slags spørgsmål.

EU's udvikling

Der er trængsel om forhandlingsbordet, når ministre fra EU's medlemslande mødes i Bruxelles for at vedtage love. EU har haft voksevækst, og i dag er næsten 30 lande med i det økonomiske og politiske samarbejde.

Dagsordenen er også lang, for ministrene vedtager love på mange flere områder end tidligere. Tidligere skulle landenes ministre i Ministerrådet være helt enige, før en EU-lov kunne blive vedtaget. Men i takt med, at der er kommet mange nye lande omkring forhandlingsbordet, har landene ændret spillereglerne. De er blevet enige om, at et enkelt land ikke skal kunne blokere en lov. Landene har altså opgivet deres såkaldte veto. Derfor stemmer landenes ministre i dag om forslag til EU-love. Store lande har mere magt i Ministerrådet end små.

EU's love og regler påvirker i stigende grad borgerne hver dag. Derfor har EU også givet borgerne større indflydelse på de beslutninger, der bliver truffet i Bruxelles. Først ved at lade borgene i EU's medlemslande vælge de politikere, som sidder i Europa-Parlamentet. Siden ved at lade Europa-Parlamentet være med til at vedtage EU-love.

Tidligere kunne et enkelt land sige nej og blokere et forslag til en EU-lov, f.eks. om miljø.

Her bestemmer Danmark selv - nogle eksempler:

FORDELING

EKSEMPEL

Hvem skal betale hvor meget i skat?

SKOLER

EKSEMPEL

Hvor mange elever må der højst være i en klasse?

EPIDEMIER

EKSEMPEL

Skal der indføres karantæne?

SMÅBØRN

EKSEMPEL

Hvor mange pædagoger skal der være i en børnehave?

BOLIGPOLITIK

EKSEMPEL

Hvor meget hjælp skal socialt belastede boligområder have?

FOLKEKIRKEN

EKSEMPEL

Må homoseksuelle få en kirkelig vielse?

RETS-, POLITI-, OG UDLÆNDINGEPOLITIK (RETSFORBEHOLDET)

EKSEMPEL

Hvor mange flygtninge skal Danmark tage imod?

FORSVAR (FORSVARFORBEHOLDET)

EKSEMPEL

Danske soldater deltager ikke i militære EU-missioner

VALUTA (EUROFORBEHOLDET)

EKSEMPEL

Vi betaler med danske kroner

EU-medlemskab forpligter

KORT FORTALT

Et enkelt land kan ikke ændre EU's love, uanset hvor uenigt det er med de andre. Medlemskabet forpligter EU-landene til at følge fælles regler.

— Det er for galt, noget må der gøres!

Hver dag bringer aviser og tv nye historier om problemer, som vi skal finde svar på. Politikerne bliver interviewet og skal tage stilling til, om der er behov for nye regler. Det holder Folketinget og regeringen i arbejdstøjet.

Folketinget kan ændre en dansk lov, hvis det f.eks. synes, at skoleelever skal være længere tid i skole. Det kræver et flertal i Folketinget at ændre folkeskoleloven.

Det er knap så ligetil, når debatten handler om de problemer, som vi forsøger at løse i EU – altså sammen med de andre 450 millioner

indbyggere i EU. I de sager er det ikke nok, at et flertal i Danmark synes, at noget er et problem. Et enkelt land kan nemlig ikke ændre EU's love.

Det er Europa-Kommissionen, som kan foreslå fælles love. Dernæst skal et flertal af de andre EU-lande og Europa-Parlamentet vedtage dem.

Man siger, at EU er et forpligtende fællesskab. Et land må derfor tage det sure med det søde – eller helt forlade fællesskabet, hvis det ikke kan acceptere de fælles love. Det har Storbritannien gjort.

Ægteskab – EU udhuler dansk forbud

Folketinget vedtog for nogle år siden, at man skal være over 24 år, før man kan få en udenlandsk ægtefælle til Danmark. Det gjorde det, fordi der forskellige steder i verden er tradition for, at forældre arrangerer, hvem deres børn skal giftes med, og i særlige tilfælde bruger tvang. Politikerne ville forhindre, at den tradition blev videreført i Danmark.

Folketinget bestemmer, hvornår man må få en ægtefælle til Danmark – og så alligevel ikke helt. For EU's regler siger, at man har ret til at arbejde og bo i alle medlemslande sammen med sin ægtefælle. Flytter man til f.eks. Sverige og bliver gift der, kan man senere flytte tilbage til Danmark med sin ægtefælle. Også selv om man er under 24 år.

Den danske regering forsøgte at overbevise de andre i EU om, at de fælles regler skulle ændres – men uden held.

Skilsmisse – Storbritannien forlader EU

Mange briter var utilfredse med, at EU kunne vedtage regler, som Storbritannien ikke kunne ændre – f.eks. at folk fra andre EU-lande har ret til at bo og arbejde i alle EU's lande, også i Storbritannien.

Briterne forsøgte flere gange at få EU til at acceptere, at der skulle gælde særlige regler, som stillede Storbritannien bedre end de andre lande – men forgæves. EU tilbød kun Storbritannien nogle små justeringer af landets medlemskab.

I 2016 stemte briterne om, hvorvidt Storbritannien fortsat skulle være med i EU. Et flertal stemte ja til at forlade EU, og den 31. januar 2020 trådte Storbritannien ud af fællesskabet. Briterne har mistet deres plads omkring forhandlingsbordet, men er til gengæld fri for at følge de fælles beslutninger i EU.

Hvad vil landene med EU i fremtiden?

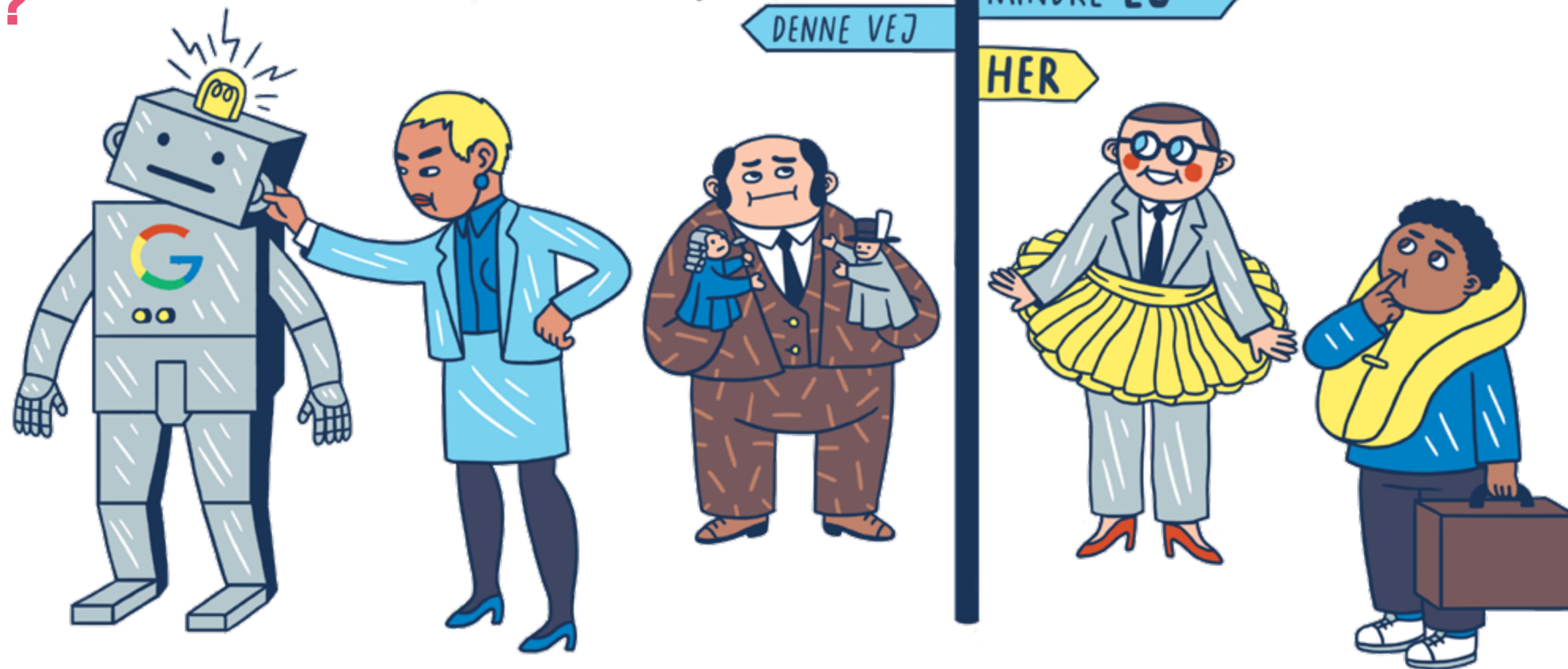
KORT FORTALT

EU's dagsorden er fyldt med store spørgsmål om fremtidens EU og konkrete initiativer, der måske kan ændre hverdagen for dig og mange andre.

Storbritanniens beslutning om at forlade EU var et chok for de fleste. Beslutningen fik de andre EU-lande til at rejse flere store spørgsmål: Samarbejder vi om det rigtige? Og på den rigtige måde?

Målet med EU-samarbejdet har altid været, at EU-landene skulle komme tættere på hinanden. I EU's traktater står der stadig, at vi er på vej imod en "stadig snævrere sammenslutning mellem de europæiske folk". Men hvor tæt skal landene samarbejde?

Nogle EU-lande synes, at EU lovgiver på for mange områder og blander sig i ting, som de enkelte lande selv bør bestemme. Andre EU-lande vil gerne samarbejde endnu tættere. Samtidig hober udfordringerne sig op, bl.a.: Hvem skal hjælpe de mange flygtninge, som banker på Europas dør? Hvad med klimaet? Og hvem skal holde de store selskaber i ørene?

EUROPA-PARLAMENTET

Europa-Parlamentet er den eneste af EU's institutioner, hvor medlemmerne er valgt direkte af EU's borgere. Det er EU's folkevalgte forsamling.

Europa-Parlamentet vedtager EU-love sammen med Ministerrådet. Sammen er de to institutioner EU's lovgivende magt.

Medlemmerne af Europa-Parlamentet er samlet i forskellige politiske grupper. Danske socialdemokrater sidder f.eks. med socialdemokrater fra andre EU-lande, mens konservative sidder i en konservativ gruppe. Der er også en gruppe for EU-modstandere i Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet:

- 705 medlemmer, 14 er fra Danmark
- Arbejder for vælgernes forskellige interesser
- Politikerne er inddelt efter deres holdninger – ikke efter, hvor de kommer fra.

EU-DOMSTOLEN

EU-Domstolen sikrer, at EU's love og regler bliver brugt på samme måde i alle medlemslande. Domstolen bestemmer, hvordan vi skal fortolke den fælles EU-lovgivning.

Både Europa-Kommissionen og EU-landene kan anlægge sag ved EU-Domstolen. Hvis et medlemsland taber en sag ved EU-Domstolen, skal landet ændre sine love, så de passer til EU's regler. Hvis landet nægter at følge EU-Domstolens afgørelse, kan det få store bøder.

EU-Domstolen består af 27 dommere, en fra hvert medlemsland.

EU-Domstolen:

- Sikrer, at EU's love og regler overholdes
- Bestemmer, hvordan EU's love og regler skal forstås.

Kamp for demokratiet

EU er for lande med velfungerende demokratier, en stærk retsstat og respekt for menneskerettighederne. Et land skal derfor have velfungerende domstole, før det kan blive optaget i EU. EU har altid været en klub, hvor medlemmerne har styr på den slags, men de seneste år har Europa-Kommissionen været efter Polen.

Europa-Kommissionen mener, at den polske regering blander sig i dommernes arbejde, så domstolene ikke kan fungere ordentligt, og at regeringen forhindrer journalister i frit at fortælle, hvad der sker i landet.

EU-lande, der overtræder EU's grundlæggende regler, kan få frataget deres stemmeret i Ministerrådet. Det er aldrig sket, men nu anbefaler Europa-Kommissionen, at EU-landene tager et første skridt og kritiserer forholdene i Polen.

Kamp om dine søgninger

Flere og flere af de ting, vi bruger penge på, køber vi over nettet. Tøj, spil og ferierejser. Vi klikker rundt, til vi har fundet den bluse, vi ønsker os, og den webshop, hvor vi kan få den billigst.

Nettet er fyldt af muligheder, og de fleste af os har nogenlunde tillid til, at de bedste søgeresultater kommer frem først. Europa-Kommissionen mener noget andet. Den har lagt sag an mod Google og beskylder søgetjenesten for at snyde med søgeresultaterne.

Flere firmaer har lavet søgetjenester, som skal gøre det let at finde billige produkter. Europa-Kommissionen mener, at Google gemmer resultaterne fra de konkurrerende tjenester langt nede i dine søgeresultater. Europa-Kommissionen har derfor givet Google en bøde, som Google ikke vil betale. Sagen kører nu for EU-Domstolen.

Skænderi om flygtninge

Over 4,5 millioner asylansøgere har siden 2015 banket på Europas dør. Det giver mange udfordringer. Hvert EU-land skal tage sig af de flygtninge, det modtager, men nogle få EU-lande har modtaget mange flere flygtninge end andre EU-lande.

EU har derfor bestemt, at nogle af flygtningene skal fordeles mellem landene, så lande med få flygtninge tager imod flygtninge fra de lande, som har modtaget mange flygtninge.

Omfordelingen er ikke blevet til så meget – til gengæld resulterede den i et af EU-historiens største skænderier mellem EU-landene.

Danmark er ikke med i EU's fælles flygtningepolitik, så vi er ikke omfattet af ordningen.

Kvindekamp i erhvervslivet

Mænd leder de fleste store virksomheder. Europa-Kommissionen mener, at Europa dermed spilder en masse kvindeligt talent. Den har derfor foreslået en EU-lov, som skal få flere kvinder ind i de store virksomheders bestyrelser.

Kommissionen foreslår, at en bestyrelse skal bestå af minimum 40 % kvinder (eller 40 % mænd).

Forslaget var ikke populært i Folketinget, og den danske regering var sammen med flere andre EU-lande imod det. Derfor har EU ikke fået fælles regler om, hvor mange slips og høje hæle, der skal være i en bestyrelse. Men forslaget ligger stadig i Ministerrådet og vækker stadig debat.

EU-samarbejdet breder sig over mange forskellige emner – her har du nogle eksempler.

LANDBRUGSPOLITIK

Økonomisk støtte til landmændene er EU's middel til at sikre, at vi ikke løber tør for mad.

TRANSPORT OG REGIONALPOLITIK

EU giver tilskud til at bygge broer og veje for at fremme samhandel og hjælpe fattige regioner.

UDDANNELSE

Du kan få tilskud til at uddanne dig i andre EU-lande.

EUROEN

I 19 EU-lande betaler man med den fælles valuta euroen.

UDENRIGSHANDEL

EU indgår hvert år aftaler om samhandel med lande uden for Den Europæiske Union.

UDENRIGSPOLITIK

Landene bestemmer hver for sig, men i EU prøver de at danne en fælles holdning.

MILITÆR-SAMARBEJDE

EU har ingen hær, men medlemslandene kan sende soldater ud på militære EU-opgaver.

KOLOFON

Hvad er EU?
(1. udgave, 5. oplag)
Maj 2020

ISBN 978-87-7982-188-0
Oplag: 15.000 stk.

Folketingets EU-Oplysning
Christiansborg
DK-1240 København K

www.eu.dk
euopl@ft.dk

Illustrator: Miss Lotion
Layout: Monokrom
Tryk: Rosendahls